

Čas na vypracovanie testu: 30 minút

Ukážka 1 (upravená pre potreby testu)

Ukážka 1

Text A

Dean Koontz – Mesto

Tá žena povedala, že toto mesto má mimoriadne citlivú dušu a že dlho premýšľalo, aký život majú ľudia, ktorí v ňom žijú. Mesto sa obávalo, že napriek všetkému, čo môže svojim obyvateľom ponúknuť, je až priveľa takých, pre ktorých je sklamaním. Toto mesto sa poznalo lepšie, ako sa môže poznať akýkoľvek človek, vedelo o všetkých svojich krásach, pachoch, zvukoch, o každom hrbolčeku na stene či o každom tajomstve, no nevedelo, aké je to byť človekom. A tak, hovorila žena, aby mohla duša medzi týmito ľuďmi žiť, urobila sa človekom. A tým človekom bola ona.

*Tá žena ktorá bola mestom zmenila môj život a ukázala mi že svet je záhadnejšie miesto **ako by/akoby** si človek myslel ak by si o ňom robil obraz prevažne z novín časopisov televízie či najnovšie z internetu. O tejto žene vám musím hovoriť o nej a niektorých hrozných veciach ktoré sa v spojitosti s ňou udiali a ktoré ma stále prenasledujú.*

*To už však predbieham, ako zvyknem. Život, akýkoľvek, **nieje/nie je** len jeden príbeh, sú ich v ňom tisíce. Takže keď chcem jeden rozpovedať, občas odbočím do nejakej úzkej uličky, keď by som mal ísť po **bulvári/bulváry**, alebo keď je príbeh dlhý štrnásť blokov, niekedy začnem v štvrtom bloku a musím sa vrátiť, aby to celé dávalo zmysel.*

*Navyše, neľukám tieto slová do klávesnice a mám sklony k táranu – tak ako táram aj teraz do **tohto/tohoto** magnetofónu. Môj priateľ Malcolm vraví, aby som to nevolal táranie, ale orálna história. To znie povýšenecky – akoby som bol maximálne presvedčený, že som v živote dosiahol veci, ktorými sa zapíšem do histórie. Napriek tomu je to možno najvýstižnejší termín. Orálna história. Áno, znamená to, že tu sedím a deriem si jazyk. Keď to niekto z pásky prepíše do počítača, text upravím, aby som čitateľa ušetril všetkých „vlastne“, „ehm“ a viet, ktoré nikam nevedú, a taktiež preto, aby som sa urobil múdrejším, ako v skutočnosti som. V každom prípade, musím rozprávať, pretože v písaní mi bráni*

počiatková artritída v prstoch – zatiaľ nič vážne, no keďže som klavirista a nič iné neviem, musím si chrániť hánky, aby som mohol hrať.

Malcolm vraví, že musím byť zarytý pesimista – podľa toho, ako často hovorím „zatiaľ nič vážne“. Ak cítim neidentifikovateľnú bolesť v niektorej nohe a Malcolm sa ma spýta, prečo si toľko masírujem lýtko, poviem: „Len taký divný pocit, zatiaľ nič vážne.“

(KOONTZ, D.: *Mesto*. Preklad M. Polakovič. Bratislava: Prava i Prevody and Lennart Sane Agency AB., 2015, s. 10. ISBN 978-80-7505-185-1

Text B

O chlapcovi, ktorý randil so svojim mestom

Román Mesto je v podstate modernou urbánnou rozprávkou s mnohými etickými posolstvami.

„Na začiatku bolo slovo. Bolo tu skôr než všetko ostatné. Takže rozprávame tak, akoby na slovách záležalo, pretože aj záleží.“

Táto citácia a zároveň parafráza inej slávnejšej vety o počiatku Slova je výstižnou charakteristickou črtou Koontzovho románu Mesto. Slová sú v jeho vetách uložené tak, ako budovy v uliciach toho urbanisticky najlepšie usporiadaného mesta. Pravouhlo na seba nadväzujúce avenues a streets vytvárajú prehľadnú dejovú sieť, v ktorej sa ako štvrte mesta striedajú pokojnejšie a dynamickejšie roviny príbehu.

<https://dennikn.sk/blog/o-chlapcovi-ktory-randil-so-svojim-mestom/>; (Jozef Kuric), dennikn, 2. 9. 2015

Úlohy

1. Vypíšte z textu A v ukážke 1 prvé slovo vety, z ktorej ako v prvej v poradí vyplýva, že ukážka 1 je súčasťou románu.
.....
2. Na základe textu A ukážky 1 pomenujte dva kompozičné postupy, ktoré rozprávač vo svojom diele využil.
.....
3. Napíšte terminologicky správne pomenovanie človeka, ktorý autorom upravuje texty.
.....
4. Koľko čiarok patrí do druhého odseku textu A ukážky 1?
.....
5. Ktorý slohový postup dominuje v texte A ukážky 1?
.....

6. Vypíšte z textu A ukážky 1 slová, ktoré pokladá rozprávač za zbytočné.
.....
7. Zo zvýraznených dvojíc slov v texte A ukážky 1 vypíšte vždy to slovo, ktoré je v danom kontexte pravopisne správne.
.....
8. Ktorú z nasledujúcich vecí rozprávač textu A ukážky 1 vlastní?
- A. *písací stroj*
 - B. *klavír*
 - C. *počítač*
 - D. *magnetofón*
9. V ktorej možnosti je zvýraznené slovo z nasledujúcej vety určené z hľadiska ortoepie?
*Musím **rozprávať**, pretože v písaní mi bráni počiatočná artritída v prstoch.*
- A. Slovo **rozprávať** je súčasťou prísudku.
 - B. V slove **rozprávať** prichádza k znelostnej asimilácii.
 - C. V slove **rozprávať** sa nachádza 6 spoluhlások a 3 samohlásky.
 - D. V slove **rozprávať** sa nachádza 9 rôznych grafém.
10. Napište názov diela, v ktorom sa nachádza veta o počiatku Slova, ktorá je parafrázovaná v texte B ukážky 1.
.....
11. Vypíšte z textu B ukážky 1 podstatné meno, ktoré má rovnaký lexikálny význam ako prídavné mená *urbánnny, urbanistický*.
.....
12. Pomenujte publicistický žáner, ktorý predstavuje text B ukážky 1.
.....
13. Ktoré tvrdenie o slove *citácia* je pravdivé?
- A. Uplatňuje sa v ňom pravidlo o rytmickej krátene.
 - B. Porušuje sa v ňom pravidlo o rytmickej krátene.
 - C. Neuplatňuje sa v ňom pravidlo o rytmickej krátene.
 - D. V jeho tretej slabike sa nachádza dvojhláska nasledujúca po dlhej slabike.
 - E. Druhá aj tretia slabika daného slova sú dlhé, tretia sa preto mala skrátiť.
14. Ktorý význam má nasledujúca veta v texte A ukážky 1?
*Svet je záhadnejšie miesto **ako by/akoby** si človek myslel ak by si o ňom robil obraz prevažne z novín časopisov televízie či najnovšie z internetu.*

- A. Ľudia sa príliš spoliehajú na stanoviská masmédií.
- B. Internet sa javí ako najspoľahlivejšie médium.
- C. Nikdy by sme nemali veriť tomu, čo sa tlmočí v médiách.
- D. Realita sa nedá sprostredkovanne zachytiť vo svojej celosti.
- E. Svet sa dá najlepšie spoznať pomocou informovaných sprievodcov.

15. Ktoré tvrdenie je pri porovnaní textov A a B ukážky 1 v rozpore?

- A. Spisovateľ sa považuje za človeka, ktorý nedokáže dodržiavať prísne pravidlá, ako príklad prirovnáva svoju reč k táraniu.
- B. Spisovateľ je sám na seba prísnejší než ako ho hodnotí jeho priateľ.
- C. Spisovateľ sa vedome snaží o vytvorenie systematicky vystavaného textu.
- D. Personifikácia mesta umožnila spisovateľovi zakomponovať do diela mnohé morálne odkazy pre čitateľov.

16. Rozhodnite, či prvý odsek textu A ukážky 1 patrí do pásma postáv, alebo pásma rozprávača.

.....

17. Pomenujte typ reči, ktorú predstavuje prvý odsek textu A ukážky 1.

.....

18. Vypíšte z textu B ukážky 1 expresívne hovorové slovo.

.....

Ukážka 2

Päť dokumentov so súhrnným názvom **XXXXXX**, ktoré umožnia, aby boli vaše schopnosti a kvalifikácia v Európe jasne a ľahko zrozumiteľné:

Dva dokumenty sú voľne dostupné a môžu si ich vyplniť samotní európski občania:

- Životopis vám umožní účinne a prehľadne predstaviť vaše schopnosti a spôsobilosti; Môžete si vytvoriť svoj životopis on-line podľa praktického návodu alebo prevziať formulár, príklady a pokyny.
- Jazykový pas je nástrojom na vlastné ohodnotenie svojich jazykových schopností a spôsobilostí; Môžete si vytvoriť vlastný jazykový pas podľa praktického návodu alebo môžete prevziať formulár, príklady a pokyny.

Tri dokumenty, ktoré vydávajú orgány vzdelávania a odbornej prípravy:

- **XXXX** – mobilita obsahuje záznam znalostí a schopností nadobudnutých v inej krajine Európy.
- Dodatok k vysvedčeniu/osvedčeniu obsahuje opis znalostí a schopností nadobudnutých držiteľmi certifikátov odborného vzdelávania a odbornej prípravy. Dopĺňajú sa v ňom

informácie, ktoré sa už nachádzajú v príslušnom úradnom osvedčení a ktoré sú potom zrozumiteľnejšie, a to predovšetkým v zahraničí.

- Dodatok k diplomu obsahuje opis znalostí a schopností nadobudnutých nositeľmi akademických titulov. Dopĺňajú sa v ňom informácie, ktoré sa vzťahujú na akademický titul, pričom tento titul je potom zrozumiteľnejší, a to predovšetkým v zahraničí.

<https://europass.cedefop.europa.eu/sk/about>

19. Napíšte názov dokumentu, ktorý patrí na zakryté miesto v ukážke 2.

.....

20. Ku ktorému jazykovému štýlu patria slohové útvary/žánre spomenuté v ukážke 2?

.....

21. Napíšte názov štátneho dokumentu, ktorý určuje pravidlá pre zápis slohových útvarov/žánrov spomenutých v ukážke 2, a jeho iniciálová skratka je STN.

.....

22. Dopíšte k menu Ján Sloboda pravopisne správne skratky nasledujúcich titulov v správnom poradí: *inžinier*, *docent*, *doktor filozofie*.

.....**Ján Sloboda**,

23. Napíšte názvy troch dokumentov, ktoré treba priložiť k žiadosti o pracovné miesto.

.....

24. Kam napíšete v úradnom liste meno a adresu žiadateľa?

- A. hore do záhlavia
- B. vpravo pod záhlavie
- C. vľavo pod záhlavie
- D. vpravo pod pozdrav

II. časť

Transformácia textu

Napíšte krátku úvahu, v ktorej ponúknete slovenským spisovateľom témy, ktoré by podľa vás zaujali vašich rovesníkov. (asi 100 –150 slov)

III. časť

Ústna časť

Vytvorte 5-minútový prejav, v ktorom použijete aspoň 3 argumenty podporujúce vami zvolené tvrdenie.

V meste sa žije lepšie ako na dedine

alebo

Na dedine sa žije lepšie ako v meste

Použitá literatúra:

KOONTZ, D.: *Mesto*. Preklad M. Polakovič. Bratislava: Prava i Prevody and Lennart Sane Agency AB., 2015, s. 10. ISBN 978-80-7505-185-1

<https://dennikn.sk/blog/o-chlapcovi-ktory-randil-so-svojim-mestom/>; (Jozef Kuric), denikn, 2. 9. 2015

<https://europass.cedefop.europa.eu/sk/about>

Autor: PhDr. Alena Polakovičová, PhDr. Katarína Hincová, PhD.

Recenzenti: PhDr. Eva Vrbanová, PaedDr. Mária Melichárová
Slovenská komisia OSJL

Vydal: IUVENTA – Slovenský inštitút mládeže, Bratislava 2016